

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

КОБРИНА СВІТЛАНА СЕРГІЇВНА

УДК 657.25

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Спеціальність 071 – облік і оподаткування
Галузь знань 07 – управління та адміністрування

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Науковий керівник: Баришевська І.В., канд. екон. наук, доцент
Завідувач кафедри: Сіренко Н.М., д-р. екон. наук, професор

Миколаїв — 2022

АНОТАЦІЯ

Кобріна С. С. Облік і контроль власного капіталу сільськогосподарських підприємств - На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеню «Магістр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» у галузі знань 07 – Управління та адміністрування. - Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, 2022.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретико-методичних та практичних засад обліку і контролю власного капіталу сільськогосподарських підприємств.

Обґрунтовано, що відповідно до бухгалтерського підходу власний капітал являє собою загальну вартість активів за вирахуванням зобов'язань, сформовану в результаті використання основного та оборотного капіталу, при цьому джерелами власного капіталу виступають статутний, резервний, додатковий капітал та не розподілений прибуток (непокритий збиток).

Власний капітал – один з найважливішим показників для підприємства, бо відображає такі його характеристики, як забезпеченість коштами для функціонування підприємства, кредитоспроможність підприємства, його платоспроможність.

Встановлено, що власний капітал класифікують за такими ознаками: за елементами, за формою, за рівнем відповідальності, за джерелами формування, за видами виникнення, за критерієм персоніфікації.

Доведено, що ефективність використання капіталу підприємства є багато зв'язковим процесом і полягає в економічній вигоді, яку отримує як суспільство, так і власники та працівники підприємства. Для об'єктивнішої оцінки зазначеного процесу, поряд із показниками рентабельності, доцільно розраховувати показники фінансової стійкості та визначати тенденції показників зазначених груп. Наближено однакові тенденції значень

показників рентабельності і фінансової стійкості є ознаками ефективного використання капіталу підприємства.

Проаналізовано, що операції, пов'язані із змінами у власному капіталі: оголошення зареєстрованого капіталу, вхід чи вихід учасника підприємства, ліквідація підприємства найчастіше оформляються установчими документами. При формуванні зареєстрованого капіталу підприємства учасники здійснювали внески у вигляді майна, що підтверджується актом приймання-передачі та оцінки і накладною; у вигляді грошових внесків – ПКО, випискою банку. Всі інші операції пов'язані із власним капіталом на підприємстві оформляються довідкою бухгалтерії.

Визначено основні завдання контролю власного капіталу у ТОВ «Золотий колос» це: безпомилкового формування і використання (вилучення) власного капіталу; додержуватися визначеного установчими документами розміру зареєстрованого (пайового) капіталу (статутного капіталу); правильності ведення обліку внесків до зареєстрованого (пайового) капіталу (статутного капіталу) тощо.

Встановлено, що джерелами контролю власного капіталу є документальні та інформаційні джерела. До документальних джерел належатимуть первинні документи з обліку власного капіталу (акт приймання-передачі основних засобів, накладні, акт про приймання матеріалів, прибутковий касовий ордер, виписка банку, накази, розпорядження, рішення зборів учасників підприємства, засновницький опис майна, довідки та розрахунки бухгалтерії тощо), реєстри синтетичного та аналітичного обліку за рахунками 4-го класу, Головна книга та звітність (Баланс, Звіт про фінансові результати).

Проаналізовано, що для підвищення якості облікової інформації, яка використовується в управлінні, пропонуємо під час формування облікової політики щодо капіталу підприємства виокремлювати дві групи елементів, а саме: елементи основного функціоналу, що є директивними для організації фінансового обліку і передбачають розкриття інформації про капітал у

фінансовій звітності; елементи додаткового функціоналу, орієнтовані на отримання інформації для забезпечення ефективності управління капіталом (управлінський облік). Елементи цієї групи є необов'язковими, але бажаними в змінюваному ринковому середовищі функціонування сучасних сільськогосподарських підприємств.

Обґрунтовано, що побудова внутрішньої звітності, дасть змогу удосконалити наявний документообіг на підприємстві, оптимізувати показники діяльності окремих підрозділів та підприємства в цілому. Показники запропонованої внутрішньої звітності є важливим джерелом якісної економічної інформації для керівників підприємств у визначенні засобів для досягнення більш високих результатів діяльності.

Для вдосконалення внутрішнього контролю доцільно створити систему стандартів у вигляді документів, які регламентують процес організації і його здійснення. А саме - положення про внутрішній контроль, в якому зазначають суб'єкти та об'єкти контролю. Щодо власного капіталу як об'єкта контролю, повинні бути зазначені цілі контролю кожної з його складових з метою узагальнення, щоб підвищити ефективність використання власного капіталу загалом.

Ключові слова: власний капітал, вилучений капітал, зареєстрований капітал, нерозподілені прибутки, сільськогосподарські підприємства, облік, статутний капітал, контроль.

ANNOTATION

Kobrina S. Accounting and control of equity capital of agricultural enterprises - Manuscript copyright. Qualification work for obtaining the Master's degree in the specialty 071 "Accounting and taxation" in the field of knowledge 07 - Management and administration. - Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, 2022.

The qualification work is dedicated to the study of the theoretical, methodological and practical principles of accounting and control of the equity capital of agricultural enterprises.

It is substantiated that, according to the accounting approach, equity is the total value of assets after deducting liabilities, formed as a result of the use of fixed and working capital, while the sources of equity are statutory, reserve, additional capital and undistributed profit (uncovered loss). Equity is one of the most important indicators for an enterprise, because it reflects its characteristics, such as the availability of funds for the operation of the enterprise, the enterprise's creditworthiness, and its solvency. It was established that equity is classified according to the following characteristics: by elements, by form, by level of responsibility, by sources of formation, by types of occurrence, by the criterion of personification. It has been proven that the efficiency of the use of the enterprise's capital is a multi-linked process and consists in the economic benefit received by society as well as the owners and employees of the enterprise. For a more objective assessment of the specified process, along with the profitability indicators, it is advisable to calculate the indicators of financial stability and determine the trends of the indicators of the specified groups. Almost identical trends in the values of profitability indicators and financial stability are signs of effective use of the enterprise's capital. It has been analyzed that operations related to changes in equity: announcement of registered capital, entry or exit of a company participant, liquidation of the company are most often formalized by founding documents. During the formation of the registered capital of the enterprise, the participants made contributions in the form of property, which is confirmed by the act of acceptance-transfer and assessment and the invoice; in the form of cash contributions - PKO, bank statement. All other operations related to the company's own capital are issued by the accounting department. The main tasks of equity control in "Golden Colossus" LLC are defined as follows: - error-free formation and use (withdrawal) of own capital; - adhere to the amount of registered (equity) capital (authorized capital) determined by the founding documents; - the correctness of keeping records of contributions to the registered (equity) capital (statutory capital), etc. It has been established that the sources of equity control are documentary and informational sources. Documentary sources will include

primary documents on accounting for own capital (act of acceptance and transfer of fixed assets, invoices, act of acceptance of materials, revenue cash order, bank statement, orders, orders, decisions of meetings of company participants, founding description of property, accounting records and calculations, etc.), registers of synthetic and analytical accounting for 4th class accounts, General ledger and reporting (Balance sheet, Statement of financial results). It has been analyzed that in order to improve the quality of accounting information used in management, we suggest that during the formation of the accounting policy regarding the capital of the enterprise, two groups of elements should be distinguished, namely: elements of the main functionality, which are directive for the organization of financial accounting and provide for the disclosure of information about capital in the financial reporting; elements of additional functionality aimed at obtaining information to ensure the effectiveness of capital management (management accounting). The elements of this group are optional, but desirable in the changing market environment of modern agricultural enterprises. It is well-founded that the construction of internal reporting will make it possible to improve the existing document flow at the enterprise, to optimize the performance indicators of individual divisions and the enterprise as a whole. The indicators of the proposed internal reporting are an important source of qualitative economic information for enterprise managers in determining the means to achieve higher performance results. To improve internal control, it is advisable to create a system of standards in the form of documents that regulate the organization process and its implementation. Namely, the regulation on internal control, which specifies the subjects and objects of control. With regard to equity as an object of control, the objectives of the control of each of its components should be indicated in order to generalize in order to increase the efficiency of the use of equity capital in general.

Key words: equity capital, withdrawn capital, registered capital, retained earnings, agricultural enterprises, accounting, authorized capital, control.